

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Delrapport från Sverigeförhandlingen – Ett författningsförslag om värdeåterföring (SOU 2015:60)

Riksrevisionen har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet Delrapport från Sverigeförhandlingen – ett författningsförslag om värdeåterföring (SOU 2015:60). Riksrevisionen avgränsar yttrandet över betänkandet *Delrapport från Sverigeförhandlingen – ett författningsförslag om värdeåterföring* (SOU 2015:60) till de delar som är relevanta utifrån iakttagelser från granskningar utförda inom ramen för granskningsstrategin ”Infrastruktur på nya villkor” som avrapporterades år 2012. En utgångspunkt för Riksrevisionen är också fyrstegsprincipen för grundläggande planering som riksdagen beslutat om. Denna syftar till att i första hand få till stånd ett effektivare utnyttjande av befintlig infrastruktur innan ny infrastruktur byggs.

Risk att principer om samhällsekonomisk lönsamhet frångås

Värdeåterföring kan lämna ett nettobidrag till den statliga investeringsramen. Riksrevisionens tidigare granskningar har visat att liknande finansieringsformer av infrastruktur kan leda till bättre samordning för lokala och statliga investeringar.

Riksrevisionens genomförda granskningar har dock identifierat en risk för att medfinansiering från intressenter kan leda till att mer kostnadseffektiva lösningar på existerande trafikproblem inte övervägs eller prövas i tillräcklig utsträckning. Detta eftersom intressenter är mer intresserade av att få nyinvesteringar till sin region.

Riksrevisionen rekommenderar även att behovet av riktlinjer och principer för förhandlingar i genomförandet av förslaget beaktas. I tidigare granskningar, bland annat *Medfinansiering av statliga infrastrukturinvesteringar* (RiR 2011:28) samt *Citybanans regionala medfinansiering* (RiR 2012:8) har Riksrevisionen sett att det har saknats

tydliga riktlinjer och principer för hur förhandlingarna bör genomföras. Detta har lett till att förhandlingar inte bedrivs enhetligt och att de inte dokumenteras på ett tillräckligt bra sätt. I en förhandlingssituation där alla ska vara nöjda med utfallet ser Riksrevisionen en betydande risk för att det framförhandlade lösningen blir dyrare än statens grundlösning och att medfinansieraren inte alltid står för hela denna fördyring. Det är viktigt att riksdag och regering ger Trafikverket riktlinjer för hantering av målkonflikter så att samhällsekonomisk effektivitet fortsätter att vara i fokus.

Riksrevisionen vill påpeka att det är viktigt att värdeåterföringsverktyget utformas så att man inte frångår principen om högsta möjliga samhällsekonomisk effektivitet i användningen av statens medel. I Riksrevisionens tidigare granskning *Medfinansiering av statlig infrastruktur* (RiR 2011:28) konstateras att medfinansierade projekt och åtgärder hade fått förtur framför andra projekt. Det finns således en risk för att man inte satsar på de projekt eller åtgärder som är bäst för samhället som helhet.

I Riksrevisionens granskning *Citybanans regionala medfinansiering* (RiR 2012:8) framkom att staten i vissa medfinansieringsavtal har förbundit sig att betala viten till de regionala parterna vid förseningar. Staten har i vissa fall även förbundit sig att genomföra projekten i avtalet oavsett fördyring. Sådana vitesklausuler, som skulle kunna bli aktuella även i fallet om värdeåterföring, kan leda till ökad riskexponering för staten. Detta kan bli kostnadsdrivande och leda till ett ineffektivt genomförande av åtgärdsplaner.

Riksrevisionen kommer att följa utvecklingen och eventuella åtgärder som kan föranledas av betänkandet.

Riksrevisor Susanne Ackum har beslutat i detta ärende. Revisor Åsa Weinholt har varit föredragande.

Stockholm 2015-09-30

Susanne Ackum

Stockholm 2015-09-30

Åsa Weinholt